

Rebel·lió municipalista davant la mordassa política imposada pel Suprem

L'AMI i l'ACM asseguren que seguiran promovent posicionaments polítics perquè no volen ser «una mera gestoria». Experts en dret administratiu i el Govern afirmen que la sentència de Caldes de Montbui vulnera el dret a la llibertat d'expressió

Els alcaldes, aixecant la seva vara al Parlament, en una imatge d'arxiu. | Adrià Costa

El passat mes de juny una sentència del Tribunal Suprem marcava jurisprudència sobre un aspecte de gran importància per als municipis: els límits de debat als plens i la capacitat de prendre decisions fora del seu àmbit competencial. Ho feia respecte de l'escalada judicial iniciada l'any 2013 entre l'Ajuntament de Caldes de Montbui i la delegació del govern espanyol (<https://www.naciodigital.cat/naciogranollers/noticia/29947/suprem/obre/porta/anullar/mocions/dels/ajuntaments/sobre/questions/supramunicipals/amb/sentencia/contra/caldes>) a Catalunya. Aquesta última, per via contenciosa-administrativa, havia recorregut una moció que el ple havia aprovat per declarar el municipi "lliure i sobirà" i en què demanava al Parlament que fes el possible per aconseguir la independència. Ara, però, els ajuntaments es planten.

Si bé és cert que la jurisprudència empara -arran de la resolució del Suprem- que qualsevol persona o partit polític pot impugnar punts del ple que no tinguin a veure amb el seu àmbit competencial, tant l'Associació de Municipis de Catalunya (AMC) com l'Associació de Municipis per la Independència (AMI) asseguruen que no cessaran en aquesta tasca. Segons assegura a **NacióDigital** el president de l'AMI, Josep Maria Cervera, la sentència realitza una "lectura molt restrictiva de l'autonomia municipal" i busca convertir els ajuntaments en "meres institucions administratives".

"Ens diuen que fem de gestoria, que gestionem els municipis quan tots sabem que un ajuntament també és una institució de naturalesa política", recorda. I de tot això, afegeix, la prova és que tant alcaldes com regidors han estat escollits democràticament per la ciutadania "en base a uns programes polítics" que, tal com recorda, "sovint van molt més enllà del municipi". Una asseveració que comparteix el president de l'ACM, David Saldoni, que remarca: "Els ajuntaments són els òrgans democràtics de proximitat per parlar, també, de posicionaments polítics que van molt més enllà dels municipis".

En declaracions a aquest diari, la consellera de la Presidència i portaveu del Govern, Meritxell Budó, també lamenta el canvi de criteri en "actes polítics" que no haurien de ser sotmesos al control per part del poder judicial. "Històricament els plens han estat espais de debat i de llibertat d'expressió, no només de temes municipals", recorda. Ara, denuncia, la sentència "manlleua aquesta capacitat de debat i d'expressió política" i "pretén convertir els ajuntaments en simples gestories que gestionin un pressupost i poca cosa més".

Meritxell Budó denuncia que el Suprem apliqui una "autèntica amputació política als ens locals"

Segons la consellera, la resolució és una mostra més de la voluntat de l'estat espanyol de "combatre el procés independentista provocant un retrocés en els drets democràtics i polítics, en la llibertat d'expressió i en la democràcia representativa", aquesta vegada des dels ajuntaments. Un fet que representa una "autèntica amputació política als ens locals".

La independència... i la crisi climàtica, Síria i Open Arms

Per Saldoni, ara la sentència del Suprem posa restriccions democràtiques sobre la tasca dels consistoris. "Si bé és obvi que els ajuntaments no tenen capacitat jurídica per executar determinats acords, democràticament és bo i positiu que es puguin fer posicionaments polítics, socials i humanitaris", declara. De fet, afegeix, malgrat que l'alt tribunal espanyol hagi volgut ser molt clar respecte de la moció de Caldes, que s'acompanya d'una important dosi d'interpretació política, els ajuntaments també debaten i aproven mocions sobre altres temes, siguin de comarca, país o mundials: "Parlem de canvi climàtic, de la guerra a Síria, de la sensibilització amb els refugiats...".

L'ACM assegura que "seguiran promovent mocions" mentre que l'AMI afirma que "continuaran fent política" des dels ajuntaments

A més, afegeix que aquests aspectes no només es debaten al ple, sinó que també se'n parla a en altres òrgans, com les juntes de govern o de portaveus i en comissions informatives. I per això, des de l'ACM assegura que "seguiran promovent mocions i posicionaments polítics, com sempre" perquè és una qüestió "de drets".

"Darrere d'aquesta sentència hi ha una regressió de drets, i això no ho podem permetre", ha afirmat Saldoni. També des de l'AMI, Cervera assegura que no l'assumiran: "Mentre als ajuntaments s'hi accedeixi a través d'unes eleccions en què la ciutadania tria uns programes polítics, entenem que hem de continuar fent política". En aquest sentit, reflexiona sobre els efectes de la sentència en la carta europea de l'autonomisme local, que va ser pensada per donar "amplitud de mires" als consistoris.

La llei per sobre de tot

L'advocat especialista en dret administratiu i exdegà del Col·legi d'Advocats de Lleida, Simeó Miquel, alerta, en declaracions a **NacióDigital**, dels efectes d'una sentència, que "estableix una pauta molt clara d'una cosa que ja s'havia anat dibuixant". Malgrat que la interpretació que en fan certs jutjat de primera instància i el mateix Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és "molt més cautelosa", ha recordat, el Suprem decanta la balança sobre la restricció legal.

"És una bestiesa", considera Miquel, que assegura que la resolució de l'alt tribunal espanyol quarta la llibertat dels ajuntaments per expressar-se amb llibertat: "La llei és el que dissenya els ajuntaments, i la llei no els hi dona competències fora del seu àmbit". En aquest sentit, entra al fons de la qüestió i els nega que puguin fer proclamacions -com declarar-se lliures i sobirans- que són il·legals.

L'advocada Meritxell Barnola alerta de la "relliscada" del Suprem quan afirma que les opinions sobre la independència són "administrativament rellevants"

Aquesta interpretació, apunta Miquel, va en contra de la "tradició jurídica espanyola", que apunta que tot allò polític hauria de poder debatre's i aprovar. A més, el fet que es tracti de posicionaments que els partits ja portaven als programes electorals ho reforça: "Als veïns teòricament els interessa perquè han votat el programa".

L'advocada especialitzada en dret administratiu de l'Associació de Juristes Atenes Meritxell Barnola destaca el punt de vista "molt jurídic" de la sentència del Suprem. En aquest sentit, admet que l'argumentació de l'alt tribunal és correcta -sobretot quan apunta que l'acord del municipi és susceptible de revisió perquè afecta la Constitució i la sobirania-, però "rellisca" quan indica que el cas té "contingut rellevant".

"El Suprem la vessa perquè diu que en altres assumptes no hi entraria perquè expressen una idea, però que en aquest sí perquè administrativament és rellevant", explica. I què vol dir això? Barnola lamenta que el Suprem es posi tant clarament en aspectes polítics com són la independència de Catalunya, i assegura que això crea "inseguretat jurídica" als advocats, alcaldes i regidors, ja que a partir d'ara es desdibuixen els límits de l'opinió.

La facilitat d'impugnar

La sentència del Suprem també obre la porta a les impugnacions a través de recursos contenciosos administratius als jutjats provincials, explica Miquel. I malgrat que no té efectes

retroactius, és una resolució amb un recorregut complicat a Europa. "Anar al Tribunal Constitucional és molt difícil perquè el dret administratiu de les persones no està tan protegit, i a Estrasburg els drets dels ajuntaments són drets formals i és difícil reivindicar el dret a la llibertat d'expressió d'un ajuntament", argumenta.

Ho veu de la mateixa manera Barnola, que considera "complicat" obtenir una resposta favorable del Constitucional, i encara més anar a Europa. "Hem arribat a un extrem en què ja no es poden donar opinions", lamenta l'advocada, que veu en el cas una clara vulneració del dret a la llibertat d'expressió.